

DOPORUČENÍ RADY**ze dne 12. července 2016****k národnímu programu reforem Švédska na rok 2016 a stanovisko Rady k programu stability Švédska z roku 2016**

(2016/C 299/13)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik ⁽¹⁾, a zejména na čl. 9 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy ⁽²⁾, a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Dne 26. listopadu 2015 přijala Komise roční analýzu růstu, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2016. Priority této roční analýzy růstu potvrdila Evropská rada ve dnech 17.–18. března 2016. Dne 26. listopadu 2015 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 zprávu mechanismu varování, ve které je Švédsko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum.
- (2) Dne 26. února 2016 byla zveřejněna zpráva o Švédsku pro rok 2016. V této zprávě byl posouzen pokrok, jež Švédsko učinilo v plnění jemu určených doporučení přijatých dne 14. července 2015 Radou i národních cílů v rámci strategie Evropa 2020. Zpráva rovněž zahrnovala hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011. Dne 8. března 2016 Komise představila výsledky hloubkového přezkumu. Komise na základě své

⁽¹⁾ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.

analýzy dospěla k závěru, že Švédsko se potýká s makroekonomickou nerovnováhou. Zejména vysoké a stále rostoucí zadlužení domácností spojené s vysokými a rostoucími cenami nemovitostí v souvislosti s pozitivními úvěrovými toky představují riziko nesourodé korekce s důsledky pro reálnou ekonomiku a bankovní sektor. Byla přijata politická opatření v makrobezpečnostní oblasti, která však mohou být nadále nedostatečná. Politické nedostatky přetrvávají v oblasti daní souvisejících s bydlením, umořování hypoték, fungování nabídky bydlení a trhu s nájmem bydlením.

- (3) Dne 28. dubna 2016 předložilo Švédsko svůj národní program reforem na rok 2016 a svůj konvergenční program z roku 2016. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány současně.
- (4) Relevantní doporučení pro jednotlivé země byla zohledněna při programování evropských strukturálních a investičních fondů na období 2014–2020. V souladu s článkem 23 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013⁽¹⁾ může Komise členský stát požádat, aby svou dohodu o partnerství a příslušné programy přezkoumal a navrhl změny, je-li to nezbytné, aby se podpořilo provádění příslušných doporučení Rady. Podrobnosti o tom, jak bude Komise uvedené ustanovení používat, byly uvedeny v pokynech k uplatňování opatření propojujících účinnost evropských strukturálních a investičních fondů s řádnou správou ekonomických záležitostí.
- (5) Na Švédsko se v současnosti vztahuje preventivní složka Paktu o stabilitě a růstu. Ve svém konvergenčním programu z roku 2016 vláda v průběhu programového období plánuje dosáhnout celkového salda ve výši – 0,4 % HDP a nadále splňovat střednědobý rozpočtový cíl v podobě strukturálního schodku ve výši 1 % HDP. Podle konvergenčního programu má poměr veřejného dluhu k HDP v roce 2016 klesnout na 42,5 % a v roce 2019 má dále klesat na 39,1 %. Makroekonomický scénář, z něhož tyto rozpočtové projekce vycházejí, je do roku 2016 reálný a opatrný pro období po tomto roce. Makroekonomický scénář, z něhož tyto rozpočtové projekce vycházejí, je reálný až do roku 2016 a pro roky následující je obezřetný. Podle prognózy Komise z jara 2016 by mělo strukturální saldo činit – 0,5 % HDP v roce 2016 a – 0,9 % HDP v roce 2017, a překročit tak střednědobý rozpočtový cíl. Možné budoucí odchylky by byly posouzeny na základě požadavku udržet strukturální saldo na střednědobém rozpočtovém cíli. Na základě posouzení konvergenčního programu a s ohledem na prognózu Komise z jara 2016 se Rada domnívá, že Švédsko by mělo ustanovení Paktu o stabilitě a růstu dodržet.
- (6) Míra zadlužení domácností ve Švédsku je velmi vysoká a v posledním desetiletí patří v Unii k jedné z nejrychleji rostoucím. Zadlužení domácností vůči ročnímu disponibilnímu příjmu dosahovalo v roce 2015 podle odhadů Riksbank (švédská centrální banka) úroveň 175 % a ve vztahu k HDP úroveň 87 %. Švédsko má v rámci Unie jedny z nejvyšších daňových pobídek k vlastnictví nemovitostí, což je dáno relativně nízkými daněmi z nemovitostí a vysokou mírou odpočitatelnosti hypotečních úroků. Vysoká míra zadlužení domácností představuje riziko pro makroekonomickou stabilitu. Vláda podnikla určité kroky k zastavení zadluženosti domácností, mezi něž patří například právní předpisy zaměřené na uložení povinných požadavků na umořování u nových hypotečních úvěrů, které parlament schválil dne 23. března 2016. Přijetí klíčových opatření bylo značně zpožděno, neboť byly vzneseny otázky týkající se právního mandátu švédského makrobezpečnostního orgánu za účelem zavedení tohoto požadavku. Existuje riziko, že další opatření, která budou možná potřebná k řešení rostoucí nerovnováhy ve Švédsku, mohou být podobně odložena, pokud nebude revidován právní rámec týkající se působnosti makrobezpečnostního orgánu. Vláda nepřijala opatření k úpravě daňových pobídek spočívající např. ve snížení daňových odpočtů hypotečních úroků nebo revizi daní z nemovitostí.
- (7) Švédský trh s rezidenčními nemovitostmi zůstává potenciálním zdrojem nestability. Ceny nemovitostí v posledních 20 letech téměř konstantně stoupají, zejména v metropolitních oblastech Stockholmu a Göteborgu. Růst cen nemovitostí nebyl způsoben pouze základními veličinami, jako je růst disponibilního příjmu, ale také strukturální neefektivitou na trhu s bydlením. Nabídku bydlení omezuje neefektivní využívání stávajícího bytového fondu, vysoký stupeň regulace nájmu, slabá hospodářská soutěž ve stavebním odvětví, nedostatečná dostupnost pozemků pro novou výstavbu a dlouhé a složité postupy v oblasti plánování. Stávající koncepce daně z finančních transakcí vztahující se na kapitálové výnosy získané z prodeje nemovitostí omezuje potenciál

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 320).

efektivnějšího využívání stávajícího bytového fondu. Strukturální neefektivita vede k nedostatečným investicím do bydlení a rozšířené nedostatečné nabídce bydlení a přispívá k trvalému zvyšování cen nemovitostí. Nedostatek dostupného a cenově přístupného bydlení rovněž omezuje mobilitu na trhu práce a je překážkou efektivního začlenění migrantů do trhu práce. Vláda přijala některá opatření, např. zvýšila veřejné financování investic v oblasti bydlení a zjednodušila některé postupy v oblasti plánování. V prosinci 2015 byla ve zprávě odvětvového šetření v oblasti hospodářské soutěže v odvětví stavebnictví předložena řada možných opatření, jako např. zvýšení transparentnosti smluv v oblasti sociálního bydlení. Vláda však nedosáhla žádného pokroku v reformě systému stanovování nájmu.

- (8) Ačkoli jsou výsledky v oblasti investic ve Švédsku relativně dobré, potýká se země s výzvami, které mohou mít negativní dopad na její dlouhodobou konkurenceschopnost. Investice v této oblasti omezuje zejména strukturální neefektivita na trhu s bydlením. Investice do infrastruktury za účelem zlepšení propojení v rámci městských oblastí a mezi nimi navzájem jsou vzhledem k omezením způsobeným nedostatečnou nabídkou bydlení nedostatečné.
- (9) V rámci výzkumu PISA Švédsko vykázalo za poslední desetiletí nejvyšší pokles výkonnosti v oblasti vzdělávání u 15letých ze zemí OECD a nyní se jeho výsledky nacházejí jak pod průměrem EU, tak pod průměrem OECD. Hrozí, že zhoršování výsledků školního vzdělávání bude z dlouhodobého hlediska vyvíjet tlak na konkurenceschopnost a inovační kapacitu. Problém v oblasti vzdělávání zesiluje značný rozdíl ve výkonnosti mezi studenty s přistěhovaleckým původem a bez přistěhovaleckého původu. Tento rozdíl si zaslouží zvláštní pozornost v souvislosti s velkým počtem nově přicházejících mladých migrantů, kteří mají být začleněni do vzdělávacího systému. Nejasné mechanismy financování škol spojené s nesystematickým monitorováním využívání finančních prostředků na různých úrovních školního systému brání účinnému využívání zdrojů. Vláda poskytla dodatečné financování na zlepšení školních výsledků a rovnosti a přijímá opatření k začlenění nově příchozích migrantů do vzdělávání.
- (10) Vysoký příliv uprchlíků, kterému Švédsko v posledním roce čelilo, má pro Švédsko řadu sociálních a ekonomických důsledků. Z krátkodobého hlediska příliv uprchlíků vede ke zvýšení veřejných výdajů a vytváření dodatečné domácí poptávky, a tedy k růstu HDP, nicméně střednědobý účinek na zaměstnanost a růst závisí na začlenění uprchlíků do trhu práce a na jejich sociálním začlenění, mimo jiné prostřednictvím vzdělávací podpory. Tato otázka zaujímá přední místo v politickém programu EU i na úrovni členských států a bude důkladně sledována a analyzována, včetně ve zprávě o Švédsku pro rok 2017.
- (11) V kontextu evropského semestru provedla Komise komplexní analýzu hospodářské politiky Švédska, kterou zveřejnila ve své zprávě o Švédsku pro rok 2016. Posoudila také konvergenční program a národní program reform, jakož i opatření přijatá v návaznosti na doporučení, která byla Švédsku adresována v předchozích letech. Vzala v úvahu nejen jejich význam pro udržitelnou fiskální a sociálně-ekonomickou politiku ve Švédsku, ale také jejich soulad s pravidly a pokyny Unie, neboť celkovou správu ekonomických záležitostí v Unii je třeba posílit tím, že do rozhodování členských států v budoucnu budou zahrnuty vstupy na úrovni Unie. Doporučení v rámci evropského semestru jsou promítnuta do níže uvedeného doporučení č. 1.
- (12) Na základě tohoto posouzení přezkoumala Rada konvergenční program a dospěla ke stanovisku ⁽¹⁾, že Švédsko zřejmě ustanovení Paktu o stabilitě a růstu dodrží.
- (13) Na základě hloubkového přezkumu Komise a tohoto posouzení přezkoumala Rada národní program reform a konvergenční program. Její doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011 jsou promítnuta do níže uvedeného doporučení č. 1,

DOPORUČUJE Švédsku v období 2016–2017:

1. Řešit nárůst zadlužení domácností úpravou daňových pobídek, zejména postupným omezováním daňové odpočitatelnosti úroků z hypotečních úvěrů nebo zvýšením periodických daní z nemovitostí. Zajistit, aby makroobezřetnostní orgán měl právní mandát k včasnému provedení opatření na zabezpečení finanční stability. Posílit investice do

⁽¹⁾ Podle čl. 9 odst. 2 nařízení (ES) č. 1466/97.

bydlení a zvýšit účinnost trhu s bydlením, včetně prostřednictvím zavedení větší flexibility při stanovování cen nájemného a revidováním koncepce daně z kapitálových zisků za účelem většího usnadnění transakcí na trhu s bydlením.

V Bruselu dne 12. července 2016.

Za Radu
předseda
P. KAŽIMÍR
